

Chov usnadňují mobilní zařízení

Rozšíření chovu nosnic a produkci vajec v mobilních kurnících s výběhy v České republice by uvítal jako jednu z variant i Pro-Bio Svaz ekologických zemědělců. Podle něj prostoru pro tento způsob chovu je v ČR dostatek. Své zkušenosti s ním má již řada ekologických zemědělců v sousedním Německu. Proto také Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství za podpory Ministerstva zemědělství zorganizovala exkurzi svých členů na některé farmy, zabývající se touto činností.

Zuzana Fialová

Podle zástupců spolku Good Gamig e. V. Dohna, působícího nedaleko saské Pirny, má tento způsob chovu nosnic řadu výhod. „Mobilní stáj máme od roku 2014. Předtím jsme měli stabilní halu s výběhem pro 300 nosnic. Ta nám příliš nevyhovovala. Když jsme slepice dali na porážku, dlouho jsme pak neměli vejce na prodej. Další problém tkvěl v tom, že jsme si sice mohli dokonale vyčistit, ale nemohli jsme vyčistit výběh. S tímto způsobem chovu jsme nebyli spokojeni, protože zvířata nedosahovala užitekivosti podle našich představ,“ vysvětlil jeden z představitelů tohoto spolku. Proto se rozhodli pro nákup dvou mobilních kurníků pro slepice. Podle něj to pořád bylo ještě ekonomicky výhodnější, než stavět novou halu. Přestože mobilní ustájení není nejlevnější, bylo to podle něj dobré ekonomické rozhodnutí. Na pořízení mobilních kurníků, které vyjdou asi na 36 tisíc eur, získali dotaci 40 procent. Pro to, aby se dosáhlo rentability, užitekivost musí být na 80 procentech celé doby chovu. „Výhodou je, že můžeme jedno hejno dát na porážku a od nosnic z druhého hejna máme vejce na prodej,“ přiblížil. Navíc vzhledem k tomu, že mobilní kurník mohou stěhovat, slepice mají stále nový výběh. V létě se ho snaží přemístit každé tři týdny, v zimě je to za delší dobu.

V jednom kurníku chovají 225 nosnic. „Je téměř plně automatický, zásoba krmiva vydrží na

2,5 týdne a zásoba vody na týden. Stáj se ráno se automaticky otevírá a večer zavírá. Potřebnou energii na provoz stáje a elektrických ohradníků, zabezpečující výběh, zajišťují solární panely, umístěné

a kontroluje se, jestli neobsahují parazity.

Krmivo si pracovníci spolku míchají převážně sami, přikupují asi 30 procent složek. Jde hlavně o proteinové plodiny, které ne-

lismus, jednou infekce. Část ztrát je způsobena také dravými ptáky. Vzhledem k tomu, že výběh je umístěn v sadu, koruny stromů zajišťují slepicím ochranu shora. „Také se nám to velmi osvědčilo v létě, když je horko,“ podotkl.

Po slepicích je velká poptávka

Výhodou spolku Good Gamig je, že jeho pracovníci mohou slepice sami porazit a prodat. Dva-krát za rok se porážejí slepice a v jiných termínech kachny a husy, kterých chovají dohromady asi 330 kusů. „Vykuchají se, pak se dají do chladičích zařízení a druhý den se balí,“ sdělil pracovník jatek. Po ekologických slepicích na polévku je přitom velká poptávka, takže není obtížné je prodat. Na tamních jatkách za den porazí asi 200 slepic, přičemž na nich pracuje 12 lidí. „Hus bývá kolem 120 až 130 kusů. Jednou za rok se tu porážejí i kachny.

Husy se prodávají zhruba za 15 eur kilogramu, u kachen 13 eur za kilogram a slepice na polévku se prodávají asi za devět eur za kilogram,“ přiblížil. Vejce si pracovníci spolku sami ručně třídí do čtyř kategorií. „Za vejce dostáváme momentálně mezi 37 až 41 centy v naší prodejně na statku,“ doplnil.

Spolek prodává své produkty jak v prodejně na statku, tak v Drážďanech, a to hlavně prostřednictvím spotřebitelských družstev. Dodává i do několika restaurací a asi dvou či tří malých prodejen. Členem takového družstva může být jedinec, nebo třeba rodina a podle toho platí

příspěvky. Na jejich základě pak dostává množství určitých produktů.

Drážďanské družstvo má více než tisíc členů a asi čtyři velké prodejny. V nich může sice nakupovat i nečlen, platí však vyšší,

kapacit, porážek a podobně. Z tímto ale stále nestačí. „Například v Sasku jsou jedna certifikovaná jatka. Potom jedna podniková jatka, která zpracovávají biomaso z okruhu asi sto kilometrů, jde ale spíše o vepřové a ho-

Představitelé spolku Good Gamig přivítali ekologické zemědělce z České republiky. Farmu navštívila i manažerka Pro-Bio Svazu ekologických zemědělců Kateřina Urbánková. Foto Zuzana Fialová

na střeše kurníků,“ pochvalovali si zástupci spolku s tím, že zvířatům se dobře daří, což ostatně dokládá snůška, která je na podmínky ekologického chovu velmi dobrá. Problém bývá, když je v létě velké horko, tak snůška klesá. „V posledních letech jsme hleděli na to, aby kurník byl postaven někde ve stínu,“ podotkl.

Základem pro vysokou užitekivost slepic je důkladné vyčištění stáje. „To je možné díky materiálům, jsou to plasty a kov. Není tam dřevo, nejsou tam žádné spáry, což umožňuje důkladné vyčištění pomocí horké vody,“ konstatoval jeden ze zástupců spolku. K případnému výskytu parazitů uvedl, že jednou za tři měsíce se odebírají vzorky trusu

jsou schopni sami vypěstovat. Může to být bob, sója, či kukurice. „Na jedno snůškové období spotřebujeme mezi pěti až šesti tunami krmiva,“ podotkl. Slepice by přitom měly být nakrmené dřív, než se vypustí do výběhu. S tím, co sezobou venku, se v krmné dávce nepočítá. Představitel spolku rovněž upozornil na to, že nakupované krmivo musí být nejen ekologické, ale i regionální. To znamená, že musí být ze sousedních spolkových zemí, nebo z České republiky či Polska. V Sasku přitom není žádná výrobní bioměsí pro drůbež. Za dobu, co máme mobilní kurník, spolek Good Gamig zaznamenal pouze třikrát vážnější problémy. Jednou to byl kaniba-

Mobilní kurník pro 225 nosnic

Foto Zuzana Fialová

maloobchodní cenu, kdežto členové nakupují levněji, za velkoobchodní ceny, vysvětlil.

Podle saského svazu ekologických zemědělců, poptávka po bioproduktech a hlavně zelenině je velká, protože tuzemská produkce ekologické zeleniny je nízká. Velké množství těchto plodin se musí dovážet. „Sasko má soběstačnost u biomléka, masa, ovoce, brambor. Obilí je momentálně možná i nadprodukce, protože hodně podniků přešlo na bio. Mnoho zpracovaných produktů se však dováží ze zahraničí,“ přiblížil představitel této organizace. Zvláště u nových spolkových zemí je málo zpracovatelských kapacit, na rozdíl například od Bavorska. Situace se pomalu lepší, podniky hodně investují do zpracovatelských

věží maso. Drůbeží porážka v této oblasti v podstatě není. Porážka spolku Good Gamig je velkou výjimkou,“ shrnul.

Zástupce spolku Good Gamig připomněl, že rozsáhlý objekt, kde jsou umístěny dílny i jatka, poměrně dlouho chátral a v roce 1992 ho koupila lékárnka, neuroložka a se skupinou postižených založila spolek, který provozuje statek. Za spolkem stojí především rodiče postižených osob. V současnosti se věnuje jednak zpracování dřeva, truhlářství, restaurování nábytku, hrnčířství a krejčovství. V rámci své zemědělské činnosti obhospodařuje 130 hektarů zemědělské půdy. Z toho asi 60 hektarů orné půdy a 60 hektarů sadů. Zabývá se zahradnictvím a chovem zvířat. Zaměstnává asi 120 osob. ■

Farmář si splnil svůj sen o hospodářství

Peter Probst vyrůstal na ekozemědělském statku a jako dítě se vždy rád staral o slepice. „Měli jsme jich tenkrát okolo tří set. Vždy mi ale přišlo hloupé, že ve výběhu slepic bylo bláto a také mi krvácelo srdce kvůli slepičímu trusu, který neskončil na poli, ale přišel vniveč,“ poznamenal s tím, že uvažoval o tom, že by se slepice v podmínkách ekologického zemědělství měly chovat v mobilních zařízeních.

Zuzana Fialová

Probst vystudoval zemědělskou vědu a po studiích zakoupil statek u Naundorfu v Sasku. „Přebíral jsem ho v roce 2011. Měli jsme 80 hektarů orné půdy a 30 hektarů trvalých travních porostů,“ poznamenal hospodář. Nyní rodina obhospodařuje 230 hektarů zemědělské půdy, z toho je 70 hektarů travních porostů. Chová slepice a 150 bahníc. „V počátcích jsem si zároveň říkal, že je to jedinečná šance uskutečnit sen o mobilním chovu slepic. Začali jsme s ním v roce 2013. V tomto roce jsme koupili první mobilní kurník pro 225 slepic a o následně ještě jeden. V roce 2015 a 2017 jsme pořídili zařízení, které má 1200 míst,“ zavzpomínal. Mobilní stáj přemísťují v ideálním případě vždy po dvou týdnech. Malé stáje mohou stát na místě i déle, protože je tam méně zvířat. „Když si člověk pořizuje mobilní kurníky, musí si nejdřív dobře promyslet, jaké si pořídí. Malé stáje jsou pro

zvířata lepší, protože skupina je menší než u velkých stájí,“ podotkl. Jsou přitom různé parametry na to, jak počítat kapacitu stáje. Musí zahrnovat určitý počet krmných míst, napáječek, míst ke spaní, ploch hnízd, ploch podlahy, ploch pro pohyb, šířku klapek ve výběhu a ploch výběhu jako takového. To vše musí odpovídat počtu 1200 slepic, řekl.

Slepice podle Probsta denně produkují asi 2200 vajec. Kolísá to podle obsazení kapacity kurníku a stáří nosnic. Krmení si Probstovi připravují sami. Farmář vysvětlil, že to má několik důvodů. „Za prvé vím, co je v krmivu. Za druhé mohou poměrně rychle reagovat, když potřebujeme změnit krmivo. Navíc v něm můžeme rozhodnout vlastní obilí a je to konec konců levnější, než kdybychom ho nakupovali,“ míní. Chov slepic se podle něj velmi dobře začleňuje do koloběhu látek a živin. Na zemědělské půdě rodina Probstových pěstuje široké spektrum plodin, například pšenici, tritikale, oves, hrách,

Peter Probst přiblížil třídění vajec. Foto Zuzana Fialová

bob a z olejin mají řepku, lněku a kromě letoška pěstuje i kopr. Probst připomněl, že obilí pěstují také na množení osiv. „Zbytky z čištění obilí a semena plevelů můžeme velmi dobře zakomponovat do krmiva pro slepice. Pluchy z ovsu a podobně zase využijeme jako stelivo, takže využijeme vše, co vyprodukujeme. Krmivo pro slepice musí být chutné,“ zdůraznil s tím, že dokrmení přidávají i bylinnou směs. „To je důležité pro chutnost krmiva a pro zdraví zvířat,“ prohlásil Probst. Podle něj nevyužitá seno z travních porostů prodávají.

„Podařilo se nám také vcelku uspokojivě rozšířit strojový park a hlavně pořídili si linku na čištění obilí a olejin,“ podotkl. S investicemi však zdaleka neskončili. Poukázal i na špatnou kvalitu půd, které byly silně utužené a kyselé, což bylo pro nás velkým problémem, což přetrvává dosud.

Probst podotkl, že poptávka po vejících z ekologického chovu

momentálně převyšuje nabídku farmy. „Nebylo tomu tak od začátku. Nejdříve bylo nutné, aby se zákazníci vůbec seznámili s novým způsobem chovu v mobilním zařízení a pochopili, co je na našich vejících jiné než u ostatních dodavatelů. Museli si je všichni nejdřív koupit a ochutnat,“ konstatoval s tím, že i zákazníci potvrdili, že tato vejce chutnají poněkud jinak než z jiných chovů.

Podle něj možná nejdůležitější, když člověk chová slepice a prodává vejce, je, že je musí mít rád. „Myslím si, že na chuť vajec má vliv i to, jak s nimi člověk zachází,“ konstatoval. Uvedl, že mají nejmenší třídíčku, která se dá sehnat, třídí 1600 vajec za hodinu. Všechna vejce pak ručně razítkují. Probst poznamenal, že vzhledem k výši produkce vajec počítá během letošního roku s nákupem větší třídíčky. Polovinu vyprodukovaných vajec prodává jednotlivě v obchodech, polovinu balí do kartónů po deseti a po šesti kusech. Farmář

zdůraznil, že důležitá je i určitá úroveň obalu. „Máme však balení bez polepu, protože je to šetrnější pro životní prostředí,“ podotkl. Rodina Probstova nějakou dobu vyráběla z vajec i vaječný likér a k této výrobě se zase chce vrátit.

Pro chov nosnic je podle Probsta důležité, aby člověk měl slepice a zvířata jako taková opravdu rád a měl zajištěný dobrý odbyt pro vejce za přiměřenou cenu. „Chov nosnic v mobilních zařízeních je u nás nejdražší forma produkce vajec a o tom je potřeba zákazníky informovat a pak jsou ochotni zaplatit. Zpočátku jsme dělali pro ta vejce velkou reklamu, protože lidé do té doby tento způsob chovu neznali. Museli jsme se zabývat osvětou, natisknout spoustu informačního materiálu. Ale vyplatilo se to. Nyní každý ví, jakým způsobem tato zvířata chováme a také, jak vejce chutnají. I když cena je vyšší, vejce se prodávají jako nikdy před tím,“ dodal farmář. ■